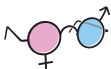

Sukupuolikiikareiden käyttöohje

Sukupuolikiikareilla näkee kauas, aina toiminnan sukupuolivaikutuksiin saakka.

Kiikaroi vaikutukset

Jos kartoitetussa toimintamaastossa on havaittu eroja naisten ja miesten välillä, on mahdollista, että näennäisesti sukupuolineutraalillakin toiminnalla on vaikutuksia tasa-arvoon.

Sukupuolivaikutukset on syytä arvioida etukäteen, vaikka se merkitseekin lisätyötä.

Tieto auttaa näkemään esteet tasa-arvon toteutumisessa ja siten kohdentamaan toiminnan oikein.

Aseta tavoitteet

Toiminnalle on luotava konkreettiset ja mitattavissa olevat tasa-arvotavoitteet. Näin varmistetaan, että tulokset ovat tasa-arvon kannalta positiivisia.

Millaista tasa-arvomaastoa tavoittelemme?

Missä on toimintamme määränpää?

Kiikareilla voi katsoa myös taaksepäin

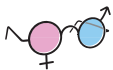
Tavoitteiden asettamisen välttämätön vastinpari on seurannan järjestäminen. Toimintaa ja tuloksia on arvioitava jälkikäteen:

Muuttuiko maasto tasa-arvoisemmaksi?

Päästiinkö perille vai mentiinkö metsään?

Kartta, kompassi ja muut apuvälineet

Perille pääsemiseksi tarvitaan hyvä etenemissuunnitelma ja kunnan apuvälineet.

Laadi etenemissuunnitelma

Kun maasto on kartoitettu ja määränpää valittu, tarvitaan suunnitelma etenemistä varten.

Suunnitelman tarkoituksena on päättää konkreettiset keinot tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suunnitelma voi olla oma reittikarttansa, mutta määränpää on kirjattava myös toiminnan yleisiin linjauksiin.

Huom! Tavoitteiden saavuttamiseksi saatetaan tarvita erilaisia toimia naisille ja miehille. Neutraali ei ole aina ideaali.

Kuinka käyttää karttaa ja kompassia?

Tasa-arvon edistäminen vaatii osaamista. Ilman asianmukaista tietoa suunnistaminen on vaikeaa.

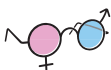
Joskus kannattaa hankkia ulkopuolinen kartanlukija, joskus taas riittää oma harjoittelu. Useimmiten on hyödyllistä käydä vähintään pikakurssi kartan ja kompassin käytöstä.

Matkanjohtajaa tarvitaan

Matkanjohtajan tukea tarvitaan reitin valinnassa ja määränpään saavuttamisessa. Jos johto ei ole tasa-arvotyön takana, tulee muun joukon toiminnasta vaikeaa.

Sukupuolisilmälasien käyttöohje

Sukupuolisilmälaseilla näkee toiminnan ja toimintaympäristön sukupuolinäkökulmasta.

Kartoita toimintamaasto

Testikysymys 1: Kohdistuuko toiminta ihmisten elämään ja arkeen?

➔ *Jos vastasit kyllä, toiminnalla saattaa olla vaikutusta naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon.*

Testikysymys 2: Kohdistuuko toiminta elämänalueille, joilla naisten ja miesten välillä on merkittäviä eroja?

➔ *Jos vastasit kyllä, toiminnalla on todennäköisesti vaikutusta naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon.*

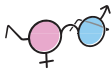
Tiiraa myös nämä

- Ovatko naiset ja miehet tasapuolisesti edustettuina toiminnassa ja päätöksenteossa?
- Onko tietoa (tutkimukset, tilastot jne.) saatavilla sukupuolen mukaan eriteltynä?
- Millaisissa elämäntilanteissa naiset ja miehet ovat toiminta-alueella?
- Miten erilaiset voimavarat (raha, aika, tila jne.) ja mahdollisuudet jakautuvat naisten ja miesten välillä?
- Onko naisten ja miesten tasa-arvo otettu huomioon yleisissä toimintaohjeissa ja arvoissa?

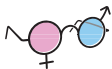
Sukupuolten välinen tasa-arvo

Sukupuolten välisellä tasa-arvolla tarkoitetaan sitä, että naisilla ja miehillä on yhtäläiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen on strategia, jonka avulla sukupuolinäkökulma ja tasa-arvon edistämisen tavoite sisällytetään kaikkeen toimintaan.

Sukupuolivaikutusten arviointi

Sukupuolivaikutusten arviointi tarkoittaa sitä, että toimenpidettä arvioidaan sekä naisten että miesten kannalta. Tavoitteena on ehkäistä sukupuolten kannalta ei-toivotut vaikutukset.

Sopimusehdot

Sitoudun noudattamaan Euroopan unionin perussopimukseen, Suomen tasa-arvolakiin ja hallitusohjelmaan kirjattuja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen yleisiä periaatteita sekä kantamaan vastuun naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistämisestä omalla hallinnonalallani. Sitoudun myös noudattamaan yleisiä määräyksiä sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisesta lainsäädännön ja talousarvion valmistelussa sekä sisällyttämään sukupuolinäkökulman muihin merkittäviin hankkeisiin jo toiminnan alkuvaiheessa.

Mikäli näitä sopimusehtoja rikotaan, on todennäköistä, että valtioneuvoston toiminnalla on ei-toivottuja vaikutuksia naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon.

Sosiaali- ja terveysministeriö
Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin (09) 16001
Telekopio (09) 160 74126
www.stm.fi

ISSN 1236-2123

ISBN 978-951-00-2520-5 (nid.)

ISBN 978-951-00-2521-2 (PDF)

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Euroopan unionin Progress-ohjelman tuella.
Sisältö ei välttämättä kuvasta Euroopan
komission kantaa.